

וארטיס לפרשת שבוע

מד יח. ויגש אליו יהודה. איתא במדרש כאן שאמר יהודה הלא כתוב במשפט שלנו ואם אין לו ונמכר בגנבתו וזה יש לו לשלם ולמה אתה רוצה לקחתו לעבד. ויש להקשות מה מעניין את מושל מצרים מה כתוב במשפטו היהודים וי"ל שמצינו לעיל שיוסף אמר גם עתה כדבריהם כן הוא אשר ימצא אתו יהיה לי עבד (מד י) וקשה הא הם אמרו במפורש לא כך, אלא הם אמרו אשר ימצא אתו מעבדך ומת (פסוק ט) והטעם שאמרו כך משום שסברו שידון אותם כדן בן נח הנהרג על הגניבה. והנה ידוע מה שכתב הפרשת דרכים שמחלוקת יוסף עם אחיו האם יש להם דין של בן נח שאסור להם לאכול מפרכסת ואילו אחיו טענו שיש להם דין של ישראל ומותרים במפרכסת, וזה מה שהלשין יוסף לאביהם. ולפי"ז אמר להם יוסף לדבריהם שאתם כישראל אי"כ דינכם שהגנת צריך להיות עבד. ועי"ז השיב לו יהודה גם אתה רוצה לדון אותנו כדיננו אז הדין הוא רק אם אין לו ונמכר בגנבתו. זכרון עמרם צבי.

מה ג - ד. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אני חי וגו' ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. יש לדקדק מדוע אחרי שאמר אני יוסף, הוצרך שוב לומר אני יוסף אחיכם. וי"ל שמצינו בסוטה י: שדוד העלה את אבשלום מהגהינום עיי' שהזכיר שמונה פעמים את המילה בני וביאר בזה בעירות דבש שכונת דוד הייתה שמאחר ואבשלום הוא בנו לא יכול להיות שהוא ילחם באביו אי"כ זה גזירת שמים ולכן הזכיר בני. וזהו גם מה שטען יוסף אני יוסף אחיכם ולא מסתבר שאר יעשה לאח מה שעשיתם, עיי"כ שזה גזירת שמים. וזהו מה שהוסיף כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם, וכן ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים. רבי עזרא עטיה.

מה ד. אני יוסף וגו' העוד אני חי. יש להקשות הלא כל הזמן של מדברים על אבא שלכם שזה סיכון גדול בשבילו שלא יחזירו את בנימין ואי"כ מה הוא שואל העוד אני חי? אז יש את התשובה הידועה של הבית הלוי, שיוסף אמר להם את זה כתוכחה. אך החיד"א בנחל קדומים כותב שיוסף רמז להם בדבריו שהוא צדיק, והוא מצינו בזוהר שדוד היה אמור להיות נפל וחי לבסוף 75 שנה, ושבעים שנה של דוד המלך נקבצו מתרומת חמש שנים של אברהם אבינו; כח" שנים מיעקב; לז' מיוסף, כי צדיקים יכולים לתרום משנות חייהם עבור מישהו אחר. ואמר להם יוסף חייב להיות שאני צדיק כי אביו היה אז בן 130 ואילו יוסף לא היה צדיק היה צריך אביו לתרום לדוד 65 שנים כי שנותיו לא יוסף לא עולות ומדחי יעקב עד 130 ולא נפטר בגיל 110 כי מניין שנות חיי האבות הוא 175, אז סימן שאני צדיק כי יש לי הזכות לתרום מחיי.

מה ז. אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. וקשה למה היה צריך יוסף להזכיר להם את סרחונם שמכרו אותו למצרים, וי"ל, אומר השפת אמת, דהנה דרשין בשבת פז. שהסכים הקב"ה עם משה על ששבר את הלוחות, שנאמר אשר שברת, יישר כחך ששיברת. ופרש"י שם שהכוונה היא אשר היינו אישור שאישרו ושיבחו על ששיבר. ואפשר לומר כעיי"ז כאן אשר מכרתם אותי היינו יישר כחכם שמכרתם אותי, כי למחיה שלחני אלוקים, ועיי"כ שפיל לם הצטער עיי"כ.

מה יב. והנה עינכם הראות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם. וברש"י כי אני מדבר בלשון הקודש, וכשם שאין בלבי שנהא על בנימין שהרי לא היה במכירתו, כך אין לי עינכם. וקשה מה הראייה מזה שדבר בלשון הקודש. ועוד היקשר אותם שאינו שונה אותם, הרי עיניכם לא יכולות לראות אם שונה אותם בלבו; ונראה דהנה יש במדרש שתי דעות, חד אמר שלא יפה עשה יוסף במה שאמר הוציאו כל איש מעלי, כי היו יכולים אחיו להורגו. וח"א שיפה עשה, כי היות והוא ידע בעצמו שלביו שלם עמם, וכמים פנים לפנים, מזה ידע שגם הם שלמים אתו ולא יזיקו לו. והנה למי"ד שלא טוב עשה צ"ל שסיכן עצמו כדי לא לבייש את אחיו, ועיי"פ חז"ל מוטב שיפיל עצמו לכבשן האש וגו'. אולם כשהוא מדבר בלשון הקודש שהמצרים לא מבינים זאת, אז אי"א לומר שהוציא אותם בשביל לא לבייש, כי הרי המצרים לא מבינים מה הוא אומר, וממילא אפשר היה לטעון שלא היה לו לסכן עצמו. ולכן הוסיף ואמר עיניכם הראות שאני אוהב אתכם, כי אני הוצאתי כל איש מעלי ולא פחדתי שמא תהרגוני סימן שאני אוהב אתכם. ואל תאמרו שהסכמתי למות בגלל שמוטב לאדם שיפיל

עצמו לכבשן האש, הנה אני מדבר בלה"ק ואתם לא תתביישו, ובעיי"כ שאין לי שנהא עליכם. אהבת יונתן. דברי חיים מצאנז.

מה יג. והגדתם לאבי את כל כבודי וגו' והורדתם את אבי הנה ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך. פרש"י ויבך על שני מקדשות שעתידים להיות בחלקו של בנימין וסופן להיחרב, מה הטעם שכעת בכה על החורבן? וי"ל עיי"פ מה שאמרו בשבת פט: ראוי היה יעקב לרדת למצרים בשלשלאות של ברזל ואז לא היה נחרב ביהמ"ק, ומכיוון שיעקב בא בדרך כבוד כלי בנות היה משנה למלך ממילא לא נגמרה מכסת הגלות במצרים ונחרב ביהמ"ק. וזה מה שאמר יוסף בגלל שהורדתם את אבי בכבוד ולא בשלשלאות של ברזל ממילא יחרב ביהמ"ק ולכן כעת הוא בכה על החורבן. רבי נתן גשטטר.

מה כג. ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים. הנה מבואר בגמ' שכשהיו סאתים בסלע מותר לצאת מארץ ישראל לחו"ל, וכיוון שמשא חמור הוא לתך, ולתך הוא 15 סאין נמצא שעשרה חמורים נושאים 150 סאים, ויוסף שלח ליעקב כחשבון בנימין דהיינו שלוש מאות סלעים, יוצא ש-150 סאין שווה 300 סלעים כמו שנתן לבנימין וממילא היה מותר ליעקב לצאת לחו"ל. חיד"א

מה כז. ולאביו שלח וגו' מטוב מצרים. פרש"י מצינו בגמ' (מגילה טז): ששלח לו יין ישן שדעת חכמים נוחה הימנו. בטעם ששלח לו יין משובח, הא ארץ ישראל השתבחה ביין פי שבע ממצרים (סוטה לט): י"ל בכדי שיעקב לא יחשוב שיוסף אינו עומד בצדקותו, ובפרט אולי הוא נגוע במידת הגאווה היות ואיתא בנביא ישעיהו ל' וברש"י שם שהמצרים היו גסי רוח וגאווותנים. וידוע שהוא השורש לכל המידות המגונות (הקדמה לאורחות צדיקים) והנה איתא בב"ב צח. שינו של אדם גאוותן ויהיר מחמץ. ולכך יוסף שלח יין משובח שיעקב יראה שאפי' במידה המגונה הזאת שהיו מורששים בה המצרים הוא לא נכשל, ואיך יראה את זה יעקב? עיי' היין המשובח, שזה הראה שהוא נשאר אפי' בענותותו, דאל"ה היין היה מחמץ. וזה גם הכוונה שדעת זקנים נוחה הימנו, והיינו שהניחותא היא גם מבעלי היין. קהלת יצחק.

מה כד. וישלח את אחיו ויאמר להם אל תרגזו בדרך. וברש"י: אל תתעסקו בדבר הלכה. והגאון הקדוש מדוע כשירדו למצרים לא הזהירם יעקב לבל יתעסקו בדבר הלכה כדי שלא תרגז עליהם הדרך? ותירץ הגאון דהנה גדול תי"ת יותר מכבוד אב, דהא יעקב לא נענש על שנות לימודו בבית עבר (מגילה טו). וזה נודע רק כשיוסף נמצא אלחר 22 שנים אז ראו שנענש רק על השנים שהיה בבית לבן ולא על השנים ששלח תורה. וממילא אפשר לומר כן כשהלכו ליוסף בהלוך עדיין לא ידעו שגדול תי"ת מכבוד אב, ולכן לא היו עוסקים בלימוד כדי שלא יתמהמהו בדרך, ולא יוכלו לקיים כיבוד אב כראוי. אבל כעת, לאחר שראו שגדול תי"ת, אי"כ הם יכולים לדבר בלימוד, לכן הוצרך יוסף להזהירם למחר להחיות את רוח יעקב אביהם.

שם. מה שפרש"י הוא עיי"פ תענית י: אל תתעסקו בדבר הלכה שלא תרגז עליכם הדרך וזוהי דעת רבי אלעזר. ופירוש נוסף אל תפסעו פסיעה גסה הנוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של האדם. ביאור נפלא מדוע מדוע רבי אלעזר לא פירש אל תפסעו פסיעה גסה, דהנה מצינו מחלוקת האם רק כשהולך לדבר מצווה לא ניזוק וממילא לא ניטל אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם או גם בחזרה לא ניטל. והנה רבי אלעזר בפסחים ח: מצינו שס"ל שגם בחזור לא ניזוק. ואילו רב שם ס"ל שבחזור כן ניזוק, ולכן רב הונא בברכות דף ו: ס"ל שאסור לפסוע פסיעה גסה ביציאתו מבית הכנסת. וש"ל לא יחסר.

שם. עוד עניין יבואר ברש"י שיוסף הזהירם לבל יפסעו פסיעה גסה. והטעם שיעקב לא הזהיר עיי"כ י"ל שמא מכירת יוסף הם קיבלו עי"ע להתנזר מיין (רש"י מג' לד) ואיתא בברכות מ. שפסיעה גסה נוטלת אחת מת"ק ממואר עיניו של אדם. ויכול לחזק את מאור עיניו בחזרה ביין של קידוש. ולכן כשירדו למצרים חששו לפסוע פסיעה גסה כי אין להם יין של קידוש להחזיר את מאור העיניים. משא"כ כשמצאו את יוסף הותר להם לחזור לשתות, ולכן חשש יוסף שלא יחושו ויפסעו פסיעה גסה, ועיי"ז הזהירם שלא יפסעו כי זה מזיק להם. ועיי"ע בקדושת לוי כאן.

מו א. ויזהר זבחים אלוקי אביו יצחק. אומר רש"י מכיוון שחייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו תלה ביצחק ולא באברהם. הקשה הרמב"ן הלא בהרבה מקומות הזכיר יעקב את אברהם (לב י. לא מב.)

פרשת ויגש תשפ"ב

ומדוע כאן הזכיר רק את יצחק. וי"ל שכל עוד יצחק היה חי היה חייב בכבוד זקנו מדן כבוד אביו כי גם אביו חייב בכבוד זקנו. משא"כ כאן שיצחק כבר נפטר אז אין ליצחק דינא דכיבוד אב, לכן יעקב הזכיר רק את אביו.

מו ה. וישאו בני ישראל את יעקב בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אותו. מה זה התוספת הזאת לשאת אותו? וי"ל דמצינו שאין מקבלין צדקה מהעכו"ם כדי לא להרבות בזכויות לעכו"ם (ב"ב י) ואי"כ איך יעקב נטל את העגלות כאן מפרעה? וי"ל שבמקום שהעכו"ם עושה להתגדל בחסד ובצדקה חסא הוא להם כמבואר בגמ' שם. והנה כאן פרעה שלח עגלות לשאת אותו היינו לרומם את עצמו, ולכן שרי ליעקב לנסוע באותן עגלות וזהו גם התוספת לשאת אותו. דברי מהר"א.

מו כט. ויבך על צוואריו עוד. וברש"י שיעקב לא נפל על צווארו כי היה באמצע קר"ש. וצ"ל שבדודאי הגיע זמן קר"ש ואי"כ קשה מה הטעם שיוסף לא קרא קר"ש? וי"ל, כתב במהר"ל ב' טעמים, או בגלל שהיה אז עוסק במצוות כיבוד אב ופטור מהמצווה, ועוד שקרא אך כיוון שראה את אביו הפסיק מפני הכבוד, וזה נאמר רק על יוסף.

מו ל. ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי. יש להקשות איך פתח יעקב את פיו לשטן ואמר **אמותה הפעם?** י"ל שבזמן זה יעקב היה עוסק במצוות קריאת שמע כמבואר ברש"י בפסוק הקודם. והנה במצוות קר"ש צריך לכווין בכל נפשך והיינו למסור נפשו למות. ויעקב לא היה יכול לכווין ד"ז בשלמות כי הרי הקב"ה הבטיחו שעמידי לבו שבטים ואיך ימסור נפשו כשעדידי לא קיים רצון ה' ובאשר יוסף נעדר ואין יודע יעקב מה עמו. אבל כיוון שראהו ליוסף נמצא שכבר העמיד יב שבטים, מיד אמר כעת אני יכול לכוון בכל נפשך ואי"כ אמותה הפעם למען כבודו. מהר"ל דיסקין.

מו ח-ט. ויאמר פרעה ליעקב כמה ימי שני חיידך ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה מעט ורענים היו ימי שני חיי. יש לעיין למה הוצרך יעקב להאריך בדבר שלא נשאל, הרי הוא נשאל רק מה גילו, ואי"כ למה הוסיף בתשובתו שסבל כל הימים. וי"ל, אומר המהרש"א (הובא בפרדס יוסף) עיי"פ שבת קה: בבלי ימים האריכו שנים אריכות האריכו, ופרש"י שכלו שניהם בטוב דחשיב אריכות ימים, הרי לנו שימים באיכות נקרא אמר אריכות ימים, והנה פרעה שאל כמה ימי שני חיידך, היינו גם ימים כלומר איכות האם ימיו היו טובים או לא, וגם שני כלומר כמה שנים חי. ומובן למה ענה על האיכות.

מו יט. קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה. מי שישם לב, בסדר הפסוקים שאלחך מכן מובא שיוסף עשה את כל הקניינים עיי"פ התורה (ועיין גם ברמב"ן) דהנה בפסוק כ כתוב ויקן יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה, ולא הזכיר כלל שקנאם לעבדים. ובפסוק כג נאמר הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם ומוכח ששקנה אבן אותם לעבדים. ונראה לבאר דשבלמא קרקע אשר לקנות את כל קרקע ארץ מצרים עיי"ז חזקה, וכיוון שהחזיק במקום אחד קנה כל הקרקע, כדאיתא בקידושין כז: מכר לו קרקע בעשר מדינות כיוון שהחזיק באחת מהם קנה את כולם. אלא עבדים שהם גופים מחולקים היא מועיל להחזיק את אחד מהם כדי לקנות כולם ואיך קנה את כולם. אלא צ"ל שקנה אותם בקניין חצר שעבדים נקנים בחצר (ב"ב יב). אמנם מבואר בש"ך חו"מ קצח ז שאם קונה חצר וגם מטלטלים הנמצאים בחצר, צריך תחילה להוציא המטלטלין מהחצר, ולאחר שקנה החצר יכניס לתוכו את המטלטלים והיא יקנה אותם בקניין חצר. ולפי"ז מיושב סדר הפסוקים, בפסוק כ יוסף קנה קודם את הקרקע, ואח"כ בפסוק כא כתוב ואת העם העביר אותו לערים מקצה גבול מצרים, והיינו שהוא הוציא אותם מהשדות בהם היו, ובפסוק כג כתב ויאמר אל העם הן קניתי אתכם היום, כי כעת קנאם בחצר. מהספר 'קניית הקודש'.

מו כ. ויקן את כל אדמת מצרים לפרעה. ולכאורה תימה מדוע ציינה התורה רק את האדמה שקנה יוסף הלא מבואר לעיל מ'ז יז שקנה מהם גם הסוסים והחמורים ובקר וצאן? וי"ל דמצינו שעכו"ם קונה רק במשיכה או חזקה ולא בכסף, ומשום כך את הבהמות לא הוצרך לציין שקנה כי קנה אותם במשיכה ובמסירה כשלקח אותם ולא צריך יותר מעבר לכך, אבל קרקעות שלא ניתן לקנותן במשיכה ואי"כ לאחר ששלם עברת את חכפי היה צריך לעשות בהם קנין חזקה כדי שיהיה שלו, לפיכך ציינה התורה ויקן את כל אדמת מצרים כדי להדגיש שעשה בהם חזקה. כבודה של תורה.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

השטן מקטרג במקום סכנה. ובחובה לשמוע על הבריאות.
בפרשת השבוע אנו מוצאים שיעקב מסביר לבניו למה אינו מסכים שיקחו את בנימין "ולקחתם גם את זה מעם פני וקרחה אסון והורדתם את שיתבי ברעה שאולה". ופירש רש"י שהשטן מקטרג בשעת הסכנה. ובשבת לב. לגבי נשים מתות בשעת לידתן, כי כשמגיעה למצב של סכנה אז נזכרין מעשיה ודגים אותה האם היא ראויה לנס להנצל או לא. עוד איתא שם בגמרא דאצל גברים שעת הסכנה היא מתי שהם עוברים על הגשר וכל כ"ו"ב שצמא האדם במצב של סכנה. עוד איתא שם: לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר ועושיין לו נס שמא אין עושיין לו נס ואם עושיין לו נס מנכין לו מזכיותיו. וכן אמרו שם בירושלמי: "א"ר חייא בר בא כתיב כי יצא אמה על אויבך ושמתם ממך דבר רע, הא אם אינו יוצא אינו צריך ליה שמירה אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. אמר ר' אלא בר יעקב כתיב וקרחה אסון בדרך. הא בבית לא אלא שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. ואמרו עוד ב"ב"ב כ"א: שיכולים בני העיר לכפות להביא מלמד תינוקות לעיר ואין יכולים לטעון שיכולים ליסע מחוץ לעיר מלמד דרכים שהשטן מקטרג בשעת הסכנה. וגם ב"ק ס' האריכו בגמרא דצריך אדם לשמור עצמו בשעת המצפה כח מלאך המת א"ר מבחין, והכל מטעם הנ"ל דהשטן מקטרג בשעת הסכנה. ועמ"כ כתבו הפוסקים שאסור לאדם להכניס את עצמו למצב של סכנה או חולי ולומר שהכל משמים ואם לא נגזר עלי לא יקרה לי כלום, כי השטן מקטרג בשעת הסכנה ויתכן שאין לו מספק זכויות כדי להנצל. וכן האדם צריך להזהר על בריאותו שלא יגיע חלילה למצב של סכנה ואז כבר יהיה במוחו. ולכן מורה רבי חיים קניבסקי שחובה על כולם בכל הגילאים ובכל המצבים להתחשב ולא להכניס את עצמו למצב של סכנה. והיה כל אדם שחולה צריך להישמר לעשות ככל אשר יצוהו עליו הרופאים. רבינו יונה כותב חולה החמיר על עצמו עובר עליו נאמר ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש.

במסכת שבת מובא שאדם שעומד במקום סכנה יורד לו מהזכויות ומתענית מובא שורה של סיפורים על אמוראים שנהוירו מאוד והתרחקו במקום סכנה. **בספר מעדני מלך** שמיעוריו רבי עובדיה יוסף הביא בחומרת הדבר לא להקפיד על כללי הבריאות וכך הוא כותב שם בתוך שיחה ארוכה שמר שבנושא, בה הביא רבות את דברי הרמב"ם על החובה לשמור הבריאות. והוסף שם בזה"ל: התורה עדיפה מתעניות אין דבר בעולם שמכפר על עוונות האדם כמו התורה, זו עצת יצר הרע שאומר לו, אוי ואבוי לך, עשית עוונות ורבים עליך הדתענות! ועוד שם, ובהמשך דבריו כתב כך: תורתנו דרמיה דתנינן נועם וכל תעבותיה שלום, התשובה האמיתית היא שיעסוק בתורה ומצוות ויתכפרו עוונותיו. התורה בעצמה שחובה ככל הקרבנות. על כן מי שהוא בעל שכל ודעת, כשחובה בתשובה ירבה בעסק התורה, ולא יחפש להיות קיצוני!

נביא כאן כמה עובדות על גדולי ישראל שישוד זה שהשטן מקטרג בשעת הסכנה היה נר לרגליהם ונהירו מאד על בריאותם ושמעו לקול דברי הרופאים ולא חיכו חלילה שגייעו למצב של סכנה שאז הרבה יותר קשה להנצל (מועתק מספר משל האבות על הלכות ביקור חולים).

מרב התמדתו והתאמצותו בלימודים בשנותיו הצעירות, חלה החפצ"חיים וחזר לארץ. במשך שנה אחת הפסיק לגמרי את לימודיו, לפי פקודת הרופאים, עד ששב לביטן. רבי ישראל מאיר היה מזכיר את השנה האחרונה שבשיל בה מתורה, והיה מביא ממנה דוגמא שיש לפעמים צורך לבטל מלימוד, כי הודות לביטול שנה זו, יכול היה להמשיך ללמוד כל ימי חייו. מהמקרה שקרה לו הוא למד וקבע לו מאז סדרים קבועים בלימודיו. החפץ חיים היה רגיל לומר, שמתוך התמדה אסור להזניח גם את ההלכה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם". הוא הוסיף שהפירוש האמיתי למילה "מתמיד" - כפי הסדרה של רבי נפתלי צבי יהודה ברלין ראש ישיבת וולוז'ין - ללמוד בזמן, לאכול בזמן ולישון בזמן, כי בלי זה עלולה לפעמים התמדה היתירה להביא ליד חלישות הגוף ולשמש גורם הפסקת הלימודים. החפצ"חיים היה מקפיד גם על בריאות תלמידיו. מובא בספר החפצ"חיים - חייו ופעלו: באחד הלילות, לאחר חצות ישבנו בהיכל הישיבה חבורה גדולה של בני הישיבה ולמדנו התמדה עצומה. לפתע נפתחה דלת היכל הישיבה. לאולם נכנסו החפצ"חיים והתנו רבי צבי. מאורע תאומי זה גרם לנו להתלהבות יותר בלימודנו, והתמדתנו התגברה בירתשאות וביתרעיו. אך הנה מסמך החפץ חיים בידו לאות שברצונו להשמינו דבר. מובן שמיד השתררה שתיקה. כולנו שמנו אזיכנו באפרכסת לשמוע מה פניו של גאון ישראל וקדושו לומר לתלמידיו בחציהלילה. והנה שומעים אנו את קולו: ילדים יקרים! לכו לישון, כבר הגיע חצות הלילה, אסור לכם להתעייף יתר על המידה ולהחליש את בריאותכם, לכו לישון, כך מצווה עליכם התורה. ילדים יקרים לכו לישון זו היתה שירת הלילה ששמענו מפיו של קדושעליון דמומית חצות. אך למעשה לא הפסקנו ללמוד. משראה החפצ"חיים של רב לא הפסקנו ללמוד, אלא שהמשכנו ללמוד ביתררהלהבות, טיפס בעצמו על הספסלים והקטין את אורהמנורות. שחמל עוד לא היה בארץ ובאותם ימים, והישיבה היתה מוארת במנורות נפט גדולות. כך עבר ממורה למורה, ולא יורד מספסל לספסל עד שהחליש את כל האורות, וחזר שוב על בקשתו. ילדים יקרים, לכו לישון. שמירת בריאותנו היתה בראש מעיינינו!

וכה היה אומר הח"ח לתלמידיו: דעו נא והתבוננו, הרי כל אומן במקצועו שומר היטב על כלי אומנותו, וזה האות הראשון לבחון על אומן אם אכן הוא אומן בתחומו, שכן אם רואים שהוא לא שומר על כלי אומנותו, הרי מעשיו מעידים עליו בחוש שמדולל הוא באומנותו. ואף אצלכם - אמר החפצ"חיים לבניהישיבה - הכלי אומנות של ה"לערעס" זה הבריאות; ומי מהלומדים שלא שומר היטב על כלי אלו של אומנותו, ומזלזל בהקפדה על בריאותו, הרי זה אומן מובהק שמזלזל הוא באומנותו - תלמדו, וחטרו בכל הן תורה שבו.

הדברי חיים החמיר מאוד באכילת מרור בליל פסח, בשנה אחת בהוראת הרופא נאסר עליו לאכול לא המרור אזו בשנה נטל את המרור וברך עליו וציוונו על ונשמרתם מאוד לנפשותיכם והניח את המרור. **הרב מבריסק** היה אומר שמירת הגוף נסמכה לעבודה זרה בפרשת ואתחנן הירות לנו כי הירותו של אדם על בריאותו מורה על הירותו בשאר מצוות התורה. **רבי זאב יניצלר** רבה של ירוטס בהונגריה הקפיד לטבול כל יום במקווה. פעם הוא קיבל הרמאה מרופא אונזינו לא יגעו במים, מיני אז הוא לא הלך במקווה כלל עד שהבטיח באזינו. **רבי פנחס מבורץ** היה רגיל לומר כי המצווה היחידה שנכתבה בה מאוד בתורה היא מצוות ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, כי יש בזה הרבה פירושים של הצי"ח לזלזל בזה לכן נצטוונו בזה מאוד. הבעל שם טוב היה נוהג לומר ששכחוף חולה הנשמה נחלשת. **וידועים דברי** בעל התני"ח שכתב שאין לו לאדם רשות על גופו לל כי הוא נכס של הקב"ה ועליו לשמור עליו מכל משמר. **רבי מנדל מקאקא** היה תלמיד בשם רבי מיכאל מיכל מווסטנין שהרבה בתעניות וסוגיפם עד שנחלש מכך. אמר לו הרב אם הגוף נחלש מכך יש בזה שמץ של ע"ז רח"ל. הסבא מקלם היה אומר שמי שאינו משיג על גופו זה סימן שאינו משיג על נפשו וכתב החזו"א הדקדוק על אמצעי הבריאות היא עבודה אהובה לפניו יתברך. עוד כתב חובה על האדם להשתדל ברפואת עצמו, ולכן על האדם להתגבר על רצונותיו הטבעיים ולמלא את פקודת הרופאים במה שמוצאים בו צורך רפוי, וזו מצווה גדולה.

מרופסור מפורסם אחד בעיר בדין שבגרמניה, היה רגיל תמיד לספר בהשתממות, שמכל אלפי החולים שביקרו אותו בכל ימי חייו, מצא רק אחד שהתייחס ברצינות גמורה לכל אורחותיו ומלא אחריהו בדיקנות גמורה במרה אחוז, והוא הרב ליפקין מרוסייה ה"ה רבי ישראל סלנטר. עוד מסופר עליו כי פעם נכנסו לחדרו, בימי שבתו בהלברשטם, ומצאוהו עומד לפני ספר גרמני פתוח ועוסק בהתעמלות בדיקנות קפדנית, לפי הכללים והציונים שבאותו ספר, כפי שציווה עליו הרופא. כפי שמספרים, עבד במשך זמן ידוע גם בנשרות עלפי פקודת הרופאים. רבי ישראל ראה בציוויו "ונשמרתם לנפשותיכם" אותה החובה כבמורה אחרת, ובפקודות אותו הרופא או הפרופסור ראה פסקי הלכה גדולים, כמו בפסקי השו"ע בהלכות איסור והיתר, שיש לקיימן בכל פרטיוהו ודקדוקיוהו. פעם, ראוהו עומד בשעת בין השמשות ומסתכל בשמים, כדי לכוון את זמן שאת הכוכבים. תנברו, שהרופאים קפדו עליו לנוח שלושה ימים מלימודים. רבי ישראל מילא, כמובן, אחר פקודתם, ובפנות יום השלישי עמד לכוון בדיוק שעת יציאת היום. "כשם שאסור לאחר לרגע את הלימוד, משום מצות תלמוד תורה - יחסיב ר' ישראל - כך אסור להקדים רגע, משום חובת שמירת הנפש".

בעת שלמד רבי איסר זלמן מלצר בישיבת סלוצק והרופא הורהו לקחת תרופה, היות היה מקפיד לקיים את הוראות הרופא, ואף מבני ביתו היה דורש למלא אחר הוראות הרופא והתייחס לכך להלכה. בשעת האוכל היה משתדל בדרך כלל לסגור את הדלת עלמנת שלא יטרודוהו בשעת בשעת האכילה, שמא יקדים קנה לוטש. **מסופר** על רבי ברוך בער ליבוניץ, ראש ישיבת קמניץ ובעל ה"ברכת שמואל" שכשהיה מקבל הוראה מהרופא כיצד להתנהג בדבר הנוגע לבריאות כגון לא לאכול דבר מסויים, אמר שאין זה ניסיון עברו, משום שאם הרופא אומר שאסור זה אצלו כמו בשך טרף. **סיפר** רבי משה שמואל שירה מתלמידי הגרי"ז מקרית יואל: פעם אחר תפילת "כל נדרי" ביום"הכיפורים" לקח הגרי"ז את חתנו רבי יחיאל מיכל פיינשטיין והלך עמו לטייל בדרכו בכל יום. שאלו חתנו בעדינות: "יזכי זהו הזמן הראוי לילך לטייל אחר "כל נדרי", בעיצומו של היום הקדוש והנורא יום הכיפורים? ענה הגרי"ז: "תמהני עליכם, אם אין מן הראוי לילך לטייל, הרי שאין לילך בכל ימות השנה. ואלא מאי, שהלכיתנו לטייל אינה לשם טיול בעלמא, אלא מחמת מצב בריאותי, והוראת הרופאים כי לתועלת הוא עבורי. אם כן, אין הבדל בין יום"הכיפורים" לימים אחרים!..." (עובדות והנהגות בריסק). **בעת שניהן** רבי חיים קובליניצק כרב בריסק, היה שולח שלוחים לכל חולי העיר לפני יום הכיפורים להודיעם שעליהם לאכול, בגלל מחלתם.

מעשה באברך שהחל בתעניות וביסגופים למירוק עוונות. כתוצאה מכך החל מצבו הפיזי להתדרדר והוא אף שקע בעצבות ובמרה שחורה. כאשר הרגיש בכך הצדיק הירושלמי רבי שמואל הומינר, הלך עם אותו אברך לרבי איסר זלמן מלצר עלמנת שישפיע עליו לחדול מדרכו זו. שמשמע את פרטי הדברים, אמר לו לאותו יהודי בצורה תקיפה ביותר: ר א"ת תפסיק מהיום והלאה את הצומות והיסגופים ותטיב את דרכיך, הרי את כל חטאי העבר שלך

הני לוקח עלי ומקבל אותם על עצמי. לימים היה הנ"ל מחשובי תלמידיההחכמים שבירושלים.

מישהו התאונן על יהודי קשיש, חולה, הממאן ליטול את התרופות שרשמו לו. הסטייפלר ערך אליו מכתב, בו הוא מציין את חובת שמירת הבריאות ומאין בו לשמוע לקול הרופאים. ומכיון שחשש שמא המכתב לא ישיג את החולה, קם ונסע אליו לדבר אל לבו. (**תולדות יעקב**)

בתחילת שנת תש"ס, כשרבי שמחה זיסל ברוידא, ראש ישיבת "חברון" כבר היה חלוש מאוד, חלה אחד מתלמידיו הקרובים בירוס ה"מוני". רבי שמחה זיסל נהג להתקשר אליו מדי יום, לדרוש בשלומו ולהזהיר אותו שיקפיד על מנוחה מוחלטת ויישמר מכל מאמץ, עד שהרופאים יתירו לו. "אני מצווה עליך לעשות כדברי הרופאים", אמר. באחד הימים חרש רבי שמחה זיסל שלא בטוב, ואף אושפז לצורך בדיקות בבית החולים עד ערבו של אותו יום. מיד בהגיעו לביתו, התקשר לאותו תלמיד ושאל בשלומו, תוך שהוא מתנצל בפניו על כך שלא יכל להתקשר עד עתה... (נסיד ממלכת התורה).

בראש השנה אחד לאחר קריאת התורה בבית מדרשו, ציווה החזו"א לתקוע מיד, ולא להפסיק בשום הפסקה, כנהוג בכל שנה. הוא גם הורה לא לומר הפעם "למנצח לבני קורח" שאומרים שבע פעמים לפני התקיעות, ולא פירש טעמו. הציבור השתומם, ואיש לא הבין פשר הוראתו. לאחר התפילה תנברו הדבר: החזו"א שמע בסיוס תפילת שחרית, שעצור אחד מבין המתפללים פונה לאביו: "אבא, הרי לבך נחש, לך תקדש ותאכל מעט מזוונות. גער בו אביו: אל תדבר אלי ככה. מימי לא אכלתי לפני התקיעות, וגם השנה אמשיך לנהוג ככה. **הרב אסתי"ק** מספר בספרו חיים בריאים הלכה כמה הרב שך הקפיד על אמצעי הבריאות באופן מעורר השארות והוא שינה את כל הרגלי האכילה שלו בגיל זקנה בגלל הוראה של הרופא.

מעביר על מידותיו.

יוסף הצדיק אחד הטעמים שנקרא כך הוא משום שיוסף הגיע לדרגה העצומה שיכול להגיע אליה בן אנוש, והוא העביר על מידותיו באופן שלא נראה כמתווה. האחים של זרקו אותו לבור מלא נחשים ועקרבים. לאחמ"כ מכרו אותו לעבד לאומה השפלה ביותר והוציאו אותו מביט מלא קדושה וטהרה למקום מלא טומאה וזוהמה, והוא נתפך להיות עבד שפל עם עלילות מרושעות שהורידו אותו לבית הסוהר למשך 12 שנים. בן אדם רגיל היה מתמלא רגש עצום של נקימה במי שעשה לו כל זאת, אך לא בן יוסף הצדיק. חז"ל מעידים על הפסוק ועיני אחי בנימין חובט רש"י השווה את כולם יחד וכשם שאין לי שנהא על בנימין כך אין לי שנהא עליכם, ועוד הוסיף ואמר שאף בזמן המכר לא כחתה על הני האחוה ממני. ולא עוד אלא שביקש יוסף לעודדם ולהטיב עינם ולהרגיע אותם כמו שמעיד הכתוב שאמר להם ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי כי למחיה שלחני אליקים, והיינו שכל המכירה של לא הייתה על ידכם אלא ע"י ה' ויצא מזה רק טוב. וכן בהמשך מובא בפסוקי התורה איך אף להם יוסף לכל מחסורם וסידר להם מקום מיוחד בלי שמץ של טענה. ולמה? כי יוסף היה צדיק ובעל אמונה וידע שהכל הוא גזירת עליון. וכשקרה לאדם משהו ע"י מישוה, הניסיון שלו באותו הרגע הוא למחול ולסלוח והוא נבחן באותו הרגע האם הוא סלחן ומעביר על מידותיו, או שהוא מחזיר נקמה. ואמרו חז"ל על המעביר על מידותיו מלבד שמעבירין לו על כל פשעיו והוא נתפך לאדם זך ונקי, גם אין מידת הדין מדקדקת עמו, ויש לו חן בעיני כל רואיו, וזוכה לבנים צדיקים, וידע יוסף דברי חז"ל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו ומוסיפים לו שנות חיים. ואמרו חז"ל בתענית על רבי אליעזר שירד לפני התיבה ולא נענה, ירד ר"ע אחריו ואמר אבינו מלכנו וירדו גשמים והיו התלמידים מרננים אחר רבי אליעזר, יצאה בת קול ואמרה לא מפני שזה צדיק וזה לא אלא מפני שזה מעביר על מידותיו לכן נענה. עוד מספרים חז"ל במסכת חגיגה על רב ביבי בר אבבי שהיה רגיל לפגוש במלאך המוות ופעם גילה שמלאך המוות בטעות לקח מישוהו אחר משנדרש. שאל אותו רב ביבי מה תעשה עם השנים שנשארו לאותו אדם? אמר לו מלאך המוות איני מעביר את זה למי מעביר על מידותיו, שמוסיפים לו שנות חיים. נביא כאן כמה סיפורים מגדו"ה איך העבירו על מידותם.

סיפור מיוחד במינו על מידותיו הנתאצלות של רבי ברוך בער ליבוניץ. לרבי ברוך בר היתה בה שהתארסה עם אחד מבחירי תלמידיו. אבל לאחר כמה שבועות הבחור החליט משום מה לבטל את הנישואין, הוא שלח מכתב וכתב כי החליט לעזוב את השידוך ולא הסביר מהי הסיבה. לאחר זמן הבחור ההוא רצה להיות רב בקהילה מסוימת, הוא הזכיר לפני הקהילה שלמד בעבר בישיבת 'כנסת בית יצחק' וביהו תלמידו של רבי ברוך בער, מיד התרשמו ממנו מאד ובקשו שיבא המלצה מרבו. אותו בחור לא היטב ופנה לרבו שהיה עתיד להיות המחונן שלו ובקש ממנו מכתב המלצה, כדי שיוכל להתקבל לרבות. כשראה רבי ברוך בער את הבקשה מיד כתב לו המלצה מכובדת, שם ציין הרבה מאד שבחים על אותו בחור. אבל כשסיים לא היה רגוע הוא פחד שלא כתב מספיק בשבחיו, כי הרי יש לו נדיין מאד צער ממה שעשה לבתו בלי שום הסבר. לכן החליט רבי ברוך בער להתייעץ עם חשובי תלמידיו, הם הגיעו לביתו וזאת הזכיר להם את אותו בחור ואת ביטול השידוך וזאת בקשת

ההמלצה ועכשיו ביקש שיעברו על ההמלצה ויבדקו האם כתב את כל השבחים שהיה עדיין צערו גדול ואולי מפני זה לא כתב מספיק. התלמידים נדחמו ומאצלו הרוח של רבם. אחרי שקראו אשור בעיניים דומעות על ההמלצה מושלמת. ורק אז הסכים להעביר את ההמלצה. כששמע רבי אהרון קוטלר את הסיפור פרץ בבכי סוער.

לפני שנים בזמן ההפגזות על ירושלים היתה אישה שכולם קראו לה יענטלה המשוגעת. לא טסם קראו לה כך. היא היתה עומדת בדרכים בירושלים והיתה מדברת ומשפילה את כל העוברים ושבים. לא לכולם היתה אומרת אותם דברים, היא ידעה להתאים לכל אחד את מילות הגנאי המתאימות לו. וכמוכן הכל בקול רעש גדול. לרבי היתה אומרת מה אומרים עליו בחיידר. לראש הכולל מה חושבים עליו האברכים, וכן על כל אחד ואחד. בשעת המלחמה כשהתעופפו גזזים יענטלה המשוגעת מצאה מקום להתחבא במקלט ובאותו המקלט היה גם האדמו"ר

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל. ערוך בדרך של שו"ת

תזונה בריאה ואורח חיים בריא. זהה אומר פחות סוכר וקמח לבן ואוכל מעובד וכדו'.

שאלה: ישנם הורים שנותנים דברי מוסר לילדים שלהם בדברים שגם עצמם אינם מושלמים בהם, בלשון המעטת. מה יעשה הורה שהוא לא רוצה ממש שבנו יצעד בדרך הנחשלת שלו, אך מצד שני הוא לא מצליח להוות דוגמה אישית למה שהוא באמת רוצה שבנו יהיה. כיצד אפשר למצוץ את הנוקד? **תשובה:** וודאי יש להיחשב בעצמו כמו שצריך ולהקפיד על קלה כבחמורה. אך כשלא מצליח יכול להיפתח לילדו ולומר בגילוי לב: גם אני לא מזהה אני מאוד רוצה וקשה לי אין לך מושג כמה צער יש לי מזה שאני נלעצם כנשל. אבל עד לך בני בגיל מאוחר זה יותר קשה אתה עוד צעיר תתאמץ ותצליח, אך כשאדם מתעלם מהמצב שלו ורק דורש מבנו אז הבן אומר כל הבקשה מזויזפת.

שאלה: איך צריכה להיות ההנהגה בבית כשאחד מבני הזוג גרם לתקלה ותקע איזה עניין ברבע האחרון. כגון שנסעו לטיול והוא זה שהיה צריך להביא את המצלמה והוא לא הביא. או שבסעודת שבת עם כל האחרונים הוא לא קנה מה הבטיח אלף פעמים שקנה? **תשובה:** אדם הוא לא מושלם וקורה ששוכחים או טועים, מה לעשות. צריך לזכור שיותר חשוב מההנהגה הוא האווירה בבית. צריך להשאיר את האווירה טובה גם כשיש תקלות. צריך לדעת שלא נרועים כלום מזה שמהרס את האווירה. להיפך, צריך לתת הרגשה טובה לומר: לא נורא, זה קורה, זה יכול לקרות לכל אחד. וכשהאווירה טובה, ממילא כולם מרוויחים שהכל עובר בשלום, ובעצם הבאה ודאי שתהיה השתדלות יותר גדולה שלא יהיו תקלות ושלא ישכחו דברים חשובים. אדברה ושולם בך.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת:

הרעיונות של השבוע: א. בקשר ליושב בדיים והשימוש בוולוטה. **הולוטה** שהיא שאריה ריח חזק על הידיים, וגם תחושה שמונית, שיש כאלו שלא דיוק אזהבהים את זה. **קדם לחות,** הוא נספג במהירות, אבל התוצאה שלו קצרת טווח, ואילו הוואזלין משפיע עמוק, אבל נספג באיטיות, וגם עושה ידיים שמוניות. ולכן מומלץ למרוח **וואזלין** לפני השינה, ולקום עם ידיים חודשות ונעימות. (בדוק ומנוסה).

ב. תוכנה חינוכית ששייעה לרבים בזיכרון הלימוד וניתן לקבלה חיים בשליחת מייל ל 3422973@gmail.com.

ג. לחיסכון בסנו אוקסיגן - יש לערוב כוס סנו אוקסיגן ב 4 כוסות מים מהברז עושה את הפעולה מצויין.

ד. לזירוז ייבוש הכביסה במיבש - לשים 2 מגבות יבשות כשמפעילים את המייבש.

ה. אטבי כביסה שנפלו לגג של השכן אפשר לדוג אותם על ידי שממים מגנטיים ממשחק מגנטיים בתוך שקית - וקושרים בחוט וכך הברזל של האטבים נתפס במגנט

ו. להסרת מסיטיק מנגדים בקלות - יש לקחת רחון ולהעביר עליו עד שמתגדש ומתגרד בקלות.

ז. פתרון טוב לוויורס על הקיבה (שלשולים) כפית קקאו כפית סוכר לערבב עם מים רותחים. להוסיף קצת מים פושרים ולשתות. זה עושה פליאס.

שאלות של הקוראים באם יש למישהו פתרון שישלח ואיש את רעהו יעזור:

א. האם אפשר לשים אלוהות על פצעי בגרות? ישנם הטוענים שזה עוזר, האם ידוע שאין בזה שום נוקד? **ב.** אם אפשר לשלול בקשר לחולצות שבסביבות הצווארון לעיתים הבד מתפורר, ממה זה נגרם? והאם יש דרך לטפל בזה? **ג.** רעיונות לזרו תהליך ביטול בננות ירוקות. **ד.** כיצד לנקות כתם של דבק סופר 7 מהמכנסיים.

שאלה בחושן משפט:

אדם קנה לעצמו עוגת בוקר שם על ידי שחרית ויצא לרגע מבית הכנסת. בא מישהו ובתור ליצנות הניח ע"י בקבוק ליקר. בא אדם שלישי ראה ליקר וע"י זה עוגת בוקר שנשן ואכל את העוגה. כעת בעל העוגה תובע את מניח הליקר, עם מי הדני? **תשובה:** בעל העוגה פטור מדין גנבה. (א"כ הוא כתב על הליקר לע"י שאז אולי יהיה חייב מדין גרמי וצ"ע). והאוכל משלם דמי בשר בזול. משפטי אהרן.

מזוועה רבי גדליה משה גולדמן. כשהפגזים עפו היא שתקה, אבל בין לבין היא התחילה ב'פגזים' שלה... לא גרמה להשפיל ולבוז את כל הנמצאים במקלט. האנשים שהיו שם לא יכלו לשפול את הדבר והחליטו שבהפוגה הבאה הם יעבירו אותה למקלט אחר. אבל לפני שעשו זאת שאלו את האדמו"ר מה דעתו. האם מותר להחליף לאותה אישה מקלט, היא יושבת כאן ומבזה את כולם: הרבי ענה שוודאי מותר, רק לפני עושים זאת, הוא רוצה לנהל סיפור מאביו רבי שלומקיה. כשהרבי היה בגולה היתה לו אחות שחלתה במחלה שגרמה לה להיות במצב של סכנת נפשות, בכל פעם שהחום שלה עלה. יום אחד עלה חום גופה 40 מעלות. ולא הצליחו להוריד את החום בשום צורה. הילדה קדחה הרופאים שהוועקו לא הצליחו לעזור והודיעו שסופה קרב. אביו, רבי שלומקיה התעטף במעיל ורץ החוצה. אשתו שאלה לאן הוא הולך. ואז ענה במהירות שהולך לחפש ביזיונות. הוא היה ממונה על שחר לימוד

כאשר תבואו אל פרעה תגידו לו שאתם רועי צאן, והרי תועבה היא למצרים להיות רועי צאן שזה האלילים שלהם, וממילא הוא ישלח אתכם לגושן וכך תוכלו ללמוד תורה, ע"כ הכל בסדר תוכנית קולעת למטרה. והנה זה הגורו והכל דפק, ולמחרת קורא פרעה ליוסף ואומר לו ואם ידעת ויש בם אנשי חיל ושמתם שרי מקנה על אשר לי, היינו שלפרעה היו שטחים מלאים בצאן, והשאלה נשאלת הרי תועבת מצרים כל רועי צאן, ואיך יש לפרעה צאן. אלא התשובה היא תועבת מצרים היינו רק לעם, אבל בממשל ובפרלמנט הכל מותר- והיו עושים ככל העולה על רוחם אכלו בשר שחטו צאן והכל בסדר.

שאלה: בשנים האחרונות ראנו כמה וכמה פעמים שכאשר נדמה שהקורונה הולכת לעבור מן העולם, פתאום מתגלה זן חדש והכל מתחיל להתחלה. בעקבות זאת מעריכים כל המומחים שהקורונה לא עומדת לחלוף מן העולם. מה עלינו להסיק מהתופעה הלא-מוכרת הזו? **תשובה:** בדור עקבתי דמשיחא מגיעים הרבה שלבים להראות לעולם שהקב"ה הוא מלך העולם וכשלא שומעים לו בשלב ראשון הוא מביא עוד ועוד שלבים עד שלא עוזר ואז הוא מולך בכוח, ורק הדבוקים בו ניצולים. וכע"ז מובא בקובץ מאמרים של רבי אלחנן וסרמן עמ' קלו מהדורת תשכ"ג.

שאלה: על מה נאמר כל המקיים את התורה מעוני סופו שיקיימה מעושר? **תשובה:** יש את השפוטות שזה הולך על גשמיית. אך יש את הביאור הנוסף שאומרים בעלי המוסר שהרבה פעמים לאדם אין חשק ללמוד או להתפלל או לקיים שאר מצוות והוא בכ"א מתאמץ בכך כראוי, כזה אדם יזכה שיקיימה מעושר הכוונה שיקיימה עם כל החשק וכל הברען.

שאלה: השבוע התפרסם שבבני ברק גרים כ- 220 אלף תושבים, באיזה צפיפות חיים בבני ברק? ואיך היא בהשוואה לערים אחרות? **תשובה:** בני ברק היא העיר השמינית במספר תושבים בין ערי ישראל. רק לפני 5 שנים גרו בבני ברק פחות מ-190 אלף תושבים וכיום זה קפץ בשלושים אלף בלע"ה. ירושלים היא העיר הגדולה במדינה, שם חיים כמיליון תושבים. לאחמ"כ ת"א שם חיים קרוב לחצי מיליון תושבים. לאחמ"כ חיפה שם גרים 280 אלף. ולאחמ"כ בסדר יורד ראשון לציון, פתח תקווה, אשדוד, נתניה, שבכ"א מהם גרים בין מאתיים עשרים אלף למאתים ממישים אלף תושבים. בכל ערי המדינה חיים בסביבות 5 עד 10 אלף אנשים בקילומטר רבוע. ואילו בבני ברק חיים בכל קילומטר רבוע 27 אלף תושבים וכל בני ברק היא קצת יותר משבעת אלפים מטר מרובע. לשם השוואה בבאר שבע יש 120 אלף מטר רבוע ומספר תושבים 210 אלף פחות מבני ברק. ולמרות הכל בני ברק היא העיר השמחה ביותר בין ערי ישראל ע"פ סקר שנערך לא מזמן.

שאלה: בתקופה האחרונה הדולר יורד ויורד לשפל לא מוכר כבר עשרות שנים. כמה הדולר היה שווה מול השקל בתקופת השיא? **תשובה:** לפני כעשרים שנה הדולר היה שווה 5 שקלים: ללמדך שהקב"ה מנהל את העולם וא"א להסתמך על כלום.

שאלה: יותר ויותר שומעים על משפחות חרדיות שמתעניינות ברכישת דירה בעיר חריש. האם יש סיכוי שהמקום יתחרז? **תשובה:** כידוע עד לפני חמש עשרה שנה ידעו כולם שעיר העתיק החרדית תהיה חריש ואכן רבים תכננו לגור בעיר חריש הקרובה יחסית למרכז (מרחק נסיעה של כחצי שעה עד שעה לבני ברק והירושלים) אלא שאז באו כל מיני רשעים ועשו הכל כדי שהחרדים לא יוכלו לגור בעיר במרכז הארץ ופסלו את כל היכולות של החרדים לגור שם. אבל מסתבר היום שזוממים לא העיר בידם משום שהחילונים לא באו לשם בהזמנים והעיר לאט לאט מתחדדת. כיום כבר גרים שם מאות רבות של אברכים שעלי תורה ועוד אלפי משפחות חרדיות מעוניינות לקנות שם ידירות והתקווה היא שבקרוב חריש תהיה מבוקשת בציבור החרדי לא פחות מבית שמש. ורעיניהם רואות וכלות בס"ד.

שאלה: כל שנה חולים בישראל כשלושים אלף חולים חדשים בסרטן ומתיים רח"ל למעלה מעשר אלף אנשים. מה ההשתדלות של האדם למנוע מעצמו לחלות בסרטן רח"ל? **תשובה:** כל המחקרים הרפואיים מצביעים ע"י שניתן למנוע 40 אחוזים מהתפתחות המחלה הנוראה ע"י הרגלי

שאלה: מה היה ביום עשרה בטבת שאנו נוהגים אותו עד יום זה כצום הכי חשוב מדי צומות שנתקנו לישראל? **תשובה:** מובא במדרש שתנוחמו שבאותו היום היו ראויים לגלות, ומשום הצניע המתין להם הקב"ה עד הקיץ. ובאותו היום נבוכדנצר מלך בבל צר על ירושלים ע"מ שימותו וישביה ברעב. עוד מסופר במדרש שבמשך תקופה מקודם לכן היה גיבור גדול ושמו אביקא שהיה עומד על חומת ירושלים, וכל האבנים שהיו זורקים אנשי נבוכדנצר על החומה הוא היה תופס בידו וזורק עליהם חזרה, עד אותו היום כשראה ה' שלא שבים בתשובה, באה רוח והפילה את הגיבור מהחומה ומת, באותה השעה נבקעה ירושלים. ובגלל שכל ההתחלות קשות אז זה יום מאוד קשה לישאר. ואומר החת"ם (דרוש של אדר) שצום 'י' טבת אינו נדחה אפילו אם הוא חל בשני, וה"ה אם היה חל בשבת, כי הוא יום הדן כיום כיפור ואנו ינדונים בו האם נמשך להיות בגלות, ובשונה משאר צומות שהן זכר לעניין שקרה באותו יום. עוד דבר שקרה בעשרה בטבת ויש אומרים בטי' בטבת (בסליחות של האשכנזים אומרים ב"י ואצל הספרדים אומרים בטי'). עזרא הסופר נפטר לפני למעלה מאלפים שנים. ועזרא כתב את הספר תורה המוגה ביותר כמבואר במו"ק יח, ולאחמ"כ בזמן הגאונים לפני כארץ שנים הועתק ספרו של עזרא ע"י בני אשור והוספר קיים עמו עד היום והרמב"ם העתיק ג"כ משם. הספר היה בסוריה עד שנת תש"ח שם היה רשום כל התורה כולה כולל נביאים וכתובים, ואז בתש"ח היה פרעות של ערבים והספר נשרף ובתאשית עד אמצע דברים, ונשאר משם בשלמות עד סוף התנ"ך ונמצא כיום בירושלים. הרב אלישיב אמר לכתוב ספרי הנביאים ע"י. וסמך ע"י יותר מהנ"ך שכתבו בחיי הר"מ ע"יפ הוראיתו.

שאלה: ויגש אליו יהודה. אין גרשה לא תפילה. הנה בזמן הסיפור של יוסף ובנימין אז היה ראה מצב אבוד שאין סיכוי להשתחרר ממנו ולפתע פתאום התהפך הגלגל. והכל ע"י תפילה. היכן עוד מצונו בימים ההם בזמן הזה שתפילה עזרה כנגד כל הסיכויים? **תשובה:** רבים מאתנו זוכרים את הפתנה שהיתה בארצות הברית לפני ארבע שנים כששוחרר שם מהכלא יהודי בשם ר' שלום מרדכי רובשקין אבא לילדים קטנים לאחר שנאסר על לא עוול בכפו למשך 27 שנים. במשך מספר שנים ניסו עסקנים בכל הדרכים בעולם לשחררו והכל הלך לטמיון. והנה בחנוכה תשע"ח, שמונה שנים אחרי שנאסר ואחרי שגם קיבל מכתב שהערעור האחרון שלו נדחה דחייה אחרונה ואין לו שום סיכוי בעולם להשתחרר באופן טבעי ועליו להישאר עד זקנה בכלא האימפני, אך באותו חולכה הוא התחזק באמונתו ביתר שאת ואמר לעצמו ניסיונו הכל אך לקב"ה עדיין באינו בשלימות לדעת שרק הוא יכול לעזור ולעשות נס ענק. הוא התפלל כמו שרק אסיר כמוהו שיועד שאין שום סיכוי התפלל, ואז נפתחה לפתע דלת התא והודיעו לו ללא שום הכנה מוקדמת שנשיא ארה"ב החליט לחון אותו לחירות. גם אהנחו בכל דבר שנגרש שרק הקב"ה יכול והוא ואין בליתו אז הישועה תרוץ מולינו בכל הכוח. ותבוא עד לפתח בלי שום הסבר והגיון.

שאלה: האם בתולדות מצרים יש התיחסות לזה שיוסף מלך במצרים? **תשובה:** לפני כעשר שנים מצאו ריכיאולוגים מצריים במצרים העתיקה שטיבעות רבות שמצוייני בהם דיוקן של מושל וכתוב שם יוסף, וכן מטבעות שכתוב שם על יוסף בשפה שלהם שפרנס את מצרים. תגלית זו התפרסמה בעיתון החשוב של מצרים. כמובן ישנו עוד הרבה תגליות נפלאות על מלכותו של יוסף במצרים.

שאלה: מה הסגולה לפרנסה בשפ"ו **תשובה:** בפרשתנו כתוב ועתה **אל תעצבו** כי **למחיה** שלחני אלוקים לפניכם. ואמר הברכת אברהם מסלונים שבשעה שאדם עצוב קשה לו למצוא פרנסה ורק כשאדם בשמחה זה סגולה גדולה לפרנסה בשפע. וכמו"ש שמח וזבולן בצאתך. ופעם הגיע אדם לרבי יחזקאל מקאזמיר ואמר לו שהוא נורא עצוב כי אין לו פרנסה, אמר לו ר"י תהיה בשמחה אז יהיה לך פרנסה. אמר אותו יהודי איך אני יוכל להיות בשמחה כשאין לי מה לאכול. אמר לו ר"י מה לא עושים בשביל פרנסה.

שאלה: היכן מצונו שפרעה היה שקרן גדול כמנהג הפוליטיקאים? **תשובה:** הנה יוסף הצדיק אמר לאחיו

הלכות הקשורות לפרשה ועוד

ששכנים לא מקפידים להחזירו, אם רוצה להחזיר בכל זאת פרי הקדוש בקדושת שביעית, יש מתירים, וטוב עשו אם יתנו מתחילה שנותנים הכל במתנה גמורה ולא בתורת הלואה.

האם מותר לשלוח לידיד, לחמות או לכלה סידור פירות מפירות שביעית? מותר לשלוח לידיד פירות שביעית במתנה, וצריך להודיעו שהם קדושים בקדושת שביעית כדי שיידע לנהוג בהם בקדושתם. אמנם, אם עושה כן מחמת חוב כגון שקיבל מחברו משלוח מנות ומחזיר לו, או שחברו עשה עמו טובה גדולה ושולח לו פירות כהכרת טובה, נחשב הדבר כתשלום חוב ואסור לעשות כן בפירות שביעית. כמו כן במקום שהמנהג לשלוח לכלה או לחמות סידור פירות יפה בטיי"ו שבבט, והוא מנהג קבוע, אין לעשות כן בפירות שביעית.

פועל שעובד בביתו, האם מותר לי לכבד אותו בפירות הקדושים בקדושת שביעית? מותר לכבד פועל העובד בבית במיני פירות הקדושים בקדושת שביעית, אמנם אם המעביד מחוייב מצד ההסכם שביניהם לספק לו ארוחה, אסור שהיהו בה פירות וירקות הקדושים בקדושת שביעית. **מי טעה ופרע את חובו בפירות שביעית באופן האסור, מה תקנתו?** הפרע חובו בפירות שביעית, יאכל כנגד דבר שאינו קדוש בקדושת שביעית, וינהג בו קדושה באכילתו כאילו היה קדוש בקדושת שביעית. ערוך מתוך שיעורי רבי דוד שריבר שליט"א.

עדיין מלאה והמלפפונים נראים היטב וכדומה, מותר להוציאם מן המים או לשפוך את המים מהקופסא ואפילו שלא לצורך שימוש אלא, ואם שופך את המים ישייר מעט מים בקופסא ולא ישפוך את כל המים ממש, אבל מצוי גם שכאשר אין אלא מלפפון אחד או שניים בתוך הקופסא והם קטנים במקצת, שמתוך שהמים עכורים אין המלפפונים נראים אלא בשפית המים או בלקיחתן ביד או בכף מתוך המים, ובאופן זה יש לומר שנחשב כתערובת, ולכן אם אינו רוצה לטול את המלפפונים מתוך המים אלא לשפכם, יותר טוב שיפוך תחילה את ריבוי המים שמעל הירקות עד שיגיע למים הסמוכים לירקות, ואח"כ ישלוב וישפוך את שאר המים. ויש אופנים שיש מעט מים וחתיכות מיני תבואה בתוכן ובה יש להחשיבים כתערובת. מתוך מנחת איש לרבי אברהם שיעיה שפירא שליט"א:

מהלכות שמיטה המצויות:

החזר חוב מפירות שביעית: הלואה מחברו פרי או ירק שאינו קדוש בקדושת שביעית, כגון שהוא יכול שישית או יכול חו"ל, אסור לו לפרוע את חובו בפירות או ירקות הקדושים בקדושת שביעית. כמו כן החייב לחברו כסף או דבר מאכל שאין בו קדושת שביעית אסור לו לפרוע את חובו בפירות שביעית. אבל אם לוח פרי או ירק הקדוש בקדושת שביעית יש אומרים שיכול לפרוע כנגדו פרי הקדוש בקדושת שביעית. ויש אומרים שהדבר מותר רק אם התנה מתחילה שישחזרו לו מפירות שביעית. כמו כן הלואה מחברו פרי קטן

חידות

איזה מאכל אסור בלילה ומותר ביום. וכן איזה מאכל מותר בלילה ואסור ביום? **ח.** באיזה בהמה מצינו שצריך לקבורה כקבורת אדם? **ט.** באיזה ב מקומות בתפילה מוזכר בחצרות קדש? **י.** איך יכול להיות שאדם יבדל על כוס יין משוחב שלא החמיץ שהכל?

חידות כלליות וחידות לילדים: **יא.** ראובן ושמעון עשו תחרות ריצה, רצו רחוב שלם וראובן עקף את שמעון בעשר מטר, כדי להתחשב בו בתחרות הבאה שמעון עמד בתחילת התחרות עשר מטר קדימה מראובן אם ירצו באותו מהירות מי ינצח בפרוץ השני? **יב.** היכן יש בור במקום ציבורי וזה לא מפריע לאף אחד? **יג.** הזק ויכול לרסק שיניתי אדירות ובכ"ז איך הורסת אותו? **יד.** נמצא כשיש שמש ועלם כשמעון? **טו.** איך יכול להיות שהמילה נגמרת מתחיל בנון ונגמרה ביוז? **טז.** איך יכול להיות שאדם יהיה בחדר עם מורה, ובחוץ יהיו עשרה מתגים ורק אחד מהם מדליק את החשמל, איזה פעולה יעשה באדם בחוץ כדי שהאדם שבפנים יוכל לשאול אתה אחת והוא ידע איזה מתג הדליק את האור?

תשובות: **א.** פמיו פחי' אלה שמות בני ישראל יעקב ובניו משמע שיצחק נקרא ישראל. **ב.** עוד יוסף חי. **ג.** תרגו. אל תרגו בדרך כלל תאמרו דבר הלכה. **ד.** גנב מהגנב. **ה.**

היגיים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

שנארה המון ידישה... אז הוא רץ רץ כי הוא לא קיבל ירטיל היום.
הרגע הוא שאתה בא להבהיל חתולה והיא מסתכלת עלך במבט של: תתגבר.
למה נשים הלכות לעולמן אחרי גברים? לוקח להן זמן להתארגן.
חבר אמר לי שאישיתו לא מדברת איתו כבר 3 ימים, אמרתי לו שישמור עליה כי היום כבר אין נשים כאלו.
כשהייתי קטן לא היה איכפת לי מה לבשתי... היום כשאני מסתכל בתמונות - מסתבר שגם להורים שלי לא היה איכפת.
אתה לא באמת מודע לכך שיש לך בידיים עד שמשחת השיניים עומדת להיגמר.

אלו שניתן להשיג אצלם את העלון.

וכן מספר תודות

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. ובבית הכנסת בית אהרן רחוב רד"ק. ובבית"ד המרכזי מניין אברכים' פרדס כץ' רחוב ספרותיאר 9, ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול) בארבעה בקומה ראשונה (בתרון) בכניסה המערבית בקלטר ירוק. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים ובראשם איש האמת רבי ידידיה רו' שליט"א. אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור. כמו"כ ניתן להשיג את העלון במודיעין עילית (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 37: 7 בכניסה לחנות ש.מ.ח. – שרותי משרד רחוב רשב"י 49 השבוע העלון מוקדש לע"ז אביו של האדם הגדול והצדיק שנותן ליבו למען הכלל באופן שאין לו אף רע מוקדש כל רגע פניו לתורה וליר"ש. אהובים של הבריות, איש היחס והנתינה שליט"א ידועות כמונה מעות רבי יחיאל יהודה היה הדין שליט"א שזיכנו ה' שהוא מגדולי מזכי הברים גם היה העלון הזה. כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל אצל מוסר התורה בצפון רבי שמחה שולמן שליט"א, שהוא זכה שכולם מדברים בשבחו. כן ניתן להשיג בירושלים ביישיבת מיר אצל איש התפילה שתמיד מרגיש בידים של הקב"ה רבי דוד רוטשילד שליט"א. או

פסיעה גסה: בפרשתנו מה כד. ויאמר להם אל תרגזו בדרך, בתענית יא. מובא שאמר להם שלא יפסעו פסיעה גסה הנוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו לאדם. והובא להלכה בפרוסקים (משני"ב י"ז) שאסור לפסוע פסיעה גסה. ונחלקו הפוסקים האם לדבר מצווה מותר לפסוע פסיעה גסה. האור החיים וכן פסק הראש יוסף שאע"פ שאמרינו שלוחי מצוה אינם ניזוקים, פסיעה גסה אסור משום דשכיח היזק ובכ"כ"ג ל"א שלוחי מצוה אינם ניזוקים וכן פסק הפמ"ג צ"ה וצינו המשני"ב צ"מ. וראיה לדבריהם מיוסף שאע"פ שהם הלכו לכיבוד אב בכ"א אמר להם אל לפסוע פסיעה גסה. וכל ההיתר של השו"ע שם בשבת ולדבר מצווה זה רק לרוץ. אבל יש הסוברים, שו"ע הרב וערוך השולחן ועוד ששומר מצווה לא יידע דבר רע, ואין בעיה שבביל מצווה לפסוע פסיעה גסה. ויוסף שאסר משום שהיה קודם מתן תורה.

רש"י מו א. חייב אדם בכבוד סביו. כשאדם עושה קידוש אצל סבו ואביו נמצא שם למי יקדים לתת מצד אחד הוא חייב יותר בכבוד אביו ומצד שני כאן אביו והוא מחוייבים בכבוד הסב? ויש לעיין בזה.

המשך הלכות שבת: האם יש למלפפונים המצויים במימיהם דין תערובת ויהיה אסור להוציא את המלפפונים או את המים? קופסת שימורים (שפתחה מערב שבת) ובה מלפפונים המצויים בתוך המים שהם כבושים בה, אם ניכרים המלפפונים היטב בתוך המים וכגון שהקופסא

חידות פרשת שבוע לפי סדר הא"ב. מתאים גם לילדים:
תשובה בסמוך לשאלה: **א.** מה פחד יעקב שיקרה לבנימין? **א.** סוף. **ב.** מה עשה יוסף כשנגלה לאחיו? **בכה.** **ג.** לאיזה ארץ שלח יוסף את אחיו? **גושן.** **ד.** למי היה בו יחיד? **דן.** (חושים). **ה.** מה יוסף יעקב לקבי"ה? **הנני.** **ו.** מה היה עם בני ישראל בגושן? **ויפרו וירבו.** **ז.** איך תיארו האחים את יעקב בתור אב? **זקן.** **ח.** מה נתן יוסף ליעקב? **חליפות.** **ט.** למי נתן פרעה עגלות? **טף.** **י.** מי היה האח שנישף? **יהודה.** **כ.** מה היה הרעב? **כבד.** **ל.** מה אמר ה' ליעקב? **לגוי גדול אשימך שם.** **מ.** בן של יוסף? **מנשה.** **נ.** מה עשה יוסף לכל אחיו? **נישק אותם.** **ס.** בנו הגדול של זבולון? **סרד.** **ע.** מה היה יהודה על בנימין? **ערב.** **פ.** מלך מצרים? **פרעה.** **צ.** מה היה האלוהים של המצרים? **צאן.** **ק.** מה עשה יוסף לשדות של המצרים? **קנה אותם.** **ר.** מה אמר יעקב אני יכול למות כ"י ראיתי פניך. **ש.** כמה שנים היה רעב כשהגיעו אחי יוסף? **שתיים.** **ת.** מה קרה לכספם של המצרים? **תם.**

חידות תורניות וחידות בפרשה: **א.** היכן מצינו בפרשה עוד מישהו שנקרא ישראל חוץ מיעקב? **ב.** שם של ספר בפרשה? **ג.** איך נקרא הלכה בפרשה? **תורני:** **ד.** גנב מחבירו ולא חייב כפי? **ה.** מה הקשר בין שמתח בתי השואבה להבדלה? **ו.** איזה אנשים מופיע במפורש בחומש שדיברו אל ד' [לא בדרך תפילה אלא כביכול בדרך משא ומתן] (6 אנשים)? **ז.**

בסביבות ליברמן זועמים: כמה זמן לוקח למצוא שהוריאנט הדרום אפריקאי הגיע מאומן?

מי היה מאמני שניגע זמן שכולם יבינו שבן גוריון הוא מקור כל הצרות במדינה?

אחרי רפורמת הכשרות והרפורמת הגיור, הרפורמה הבאה של השר כהנא תהיה "רפורמת הכהונה". היא תכזי בזכותו של כל אזרח ואזרחית להתכחך בכבוד, על פי קריטריונים ידיוניתים ומאירי פנים, שיהפכו את מהלך ההתכחנות לשווים לכל נפש. המתכחנים שיוסמכו ברפורמת הכהונה יזכו לתועלת כהן ממלכתית בלי טובות ופרוסציות של כל מיני גבאים ועסקנונים מפלגתיים, שלא מוססיים הרבה כבוד לדת, בלשון המעטה.

נציגי דור רביעי למאכלי חתולים התאחדו עם נציגי דור שני לאוכלי שפנים להקמת דור ראשון לאוכלי רפורמת כשרות.

ההמלצה הראשונה של הוועדה לקבירת אסון מירון היא לאסור הפעלת "הכנסת אורחים" במקום. ואם זה לא ייעזרו לצמצום מספר הבאים למירון, אל תהיה ברירה אלא לשקול גם הטלת איסור תפילה במקום.

הבן שלי שאל אותי: אבא, אחרי שהמכבים ניצחו את היוונים הרשעים, הם הורידו את מחירי החד-פעמי? **אין שהתולים** השתנה. פעם בשביל לאכול שניצל היה צריך לקחת תרנגול, לשחוט אותו, להמליח, למרוט לו את הניצות, לפרק את החזה מהעצמות, לדפוק אותו, לטבול ביצה מקושקשת, לחמם שמן בחבת וכ"ו וכ"ו. היום אין בכלל צורך להתעסק עם תרנגולים. קונים שניצל תירס, וזהו.

אין שמחה כשממתח אם התינוק כשמגלה שמדובר בריח שאין לו עיקר.

אבי המשודכת לשדכן: שמעתי שהבחור מעשן הרבה מאוד - נכון, מודה השדכן בביטול, אבל זה לא בעייה. זה לא עולה לו, הוא רק משנורר.

קל לצלות כבד. יום שלישי ורביעי 3 פעמים כי טוב.

ממטבחיו של שרגא: זחוק בטעם ענבים.

טיפ לחיים: אל תאמרו בורקסים אלא בורא כרסים. **עדכון** סיפור ליליד דור ה Y סבתא ביטלה דישה. הראשון לא אכל - כי הוא אלרגי ללקטוז. השני לא אכל - כי יש בזה סוכר. השלישי לא אכל - כי הוא רגיש לגלוטן. רק לקטן

ושאבתם מים בששון. **ו.** אדם הראשון, קין, אברהם, אבימלך, משה, בלעם. **ז.** ליל הסדר אסור זרוע ומותר בבוקר. **ח.** ביצה קלופה מותר בלילה ואסור בבוקר. **ט.** פטר חמור. **י.** מודים דרבנן ועל ויתור. **יא.** בחופה מברך שהכל ברא לטובו. **יב.** גם בתחרות שניה ראובן ישג כי את העשר מטר האחרון ראובן רץ יותר מהר ולעשר מטר האחרון הם יגיעו יחד. **יג.** במילה ציבורי. **יד.** צל. **טו.** המילה ונגמר מתחיל בויו. **טז.** ידליק מתג ראשון פ"א שני פעמיים וכן הלאה, ההוא יצא ושאל את מה הדלקת כך וכך פעמים.

חידון משמעויות מילים לפרשת ויגש: **ו' משמעויות למילה חלב**

חלב - מיטב. "חלב הארץ" רש"י: כל חלב לשון מיטב הוא (בראשית מה יח).

חלב - משקה הוצא מהגוף. חלב פרה, חלב פרה. **חלב - פועלת** חליבה. הרפתן חלב את הפרה.

חלב - תמצית נוזלית. חלב סויה, חלב שקדים, חלב קוקוס.

חלב - חלק שומני בבמהמה האסור באכילה.

חלב - העיר הגדולה בערי סוריה.

אצל האיש בעל הזוהב, שכולם אוהבים אותו אהבת נפש ואומרים עליו אשר יולדתו, הדמות של ישיבת מיר רבי אבי פרידנר שליט"א. **בבית שמש** אצל האיש המופלא רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** ביישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבוק הנביא 7 רמה ג'. **בנתיבות** בבית בוכרסי'. **ברחובות** ביישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב והמופלא בתורה ויר"ש נותן כולו למען הכלל והפרט הבחור החשוב שני רוס שליט"א. **בירוחם** אצל החסיד המושלם והמופלא, רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **בקרית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים טובים שיש. **בעוצם** ביישיבת נר זרח. **ברכסים:** אצל האיש שעליו עומד העולם רבי יוסף המאירי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. **ברעננה:** אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. **במנצ'סטר:** אצל אהובם של ישראל, ומלך התורה והחסד רבי שמואל א. הורביץ שליט"א מחשובי וצדיקי אנגליה: 447425793110+. **וכן תודה לאברימי קשמיר** מבחירי חידר "נעם התורה" נער הבר מצוה השקשן של מידות טובות נדיב ואוהב לעזור שמח ומאיר פנים. יה"ר שיוזכה וכולם ילמדו ממנו.

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383. **כמו"כ העלון** נמצא ביכל העלוניים בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ב'יקובץ הגליונות'.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת הגליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים. אפשר להוריד שם את כל הגליונות של שלוש וחצי השנים האחרונות.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאת העלון לפנות: 0527633431 או בינדרים פלוס-רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסויעים! עלון בודד עולה לנו 15 אגורות ואשרי מי ששותף בזה.

ניתן לקבל את העלון בכתב יותר גדול במייל הנ"ל